Цана асобнага нумару 20

Opłatę oсztową uiszczono ryczałtem.

# НАША ПРАЦА

Выходзіць два разы у тыдзень.

| Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Віленская вул. 12—6 (Wileńska 12. m. 6) Рэдакцыя адчынена ад 12 да 2 гадз. штодня, апрача сьвяточных дзён. Адміністр. ад 9 да 3. | Падпіска на адзін месяц з дастаўкай да хаты 1 зл. 50 гр. Для заграніцы ўдвая даражэй. Перамена адрэсу 30 гр. | Нярынятыя ў друк рукапісы назад не вяртаюцца. Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі. | Цана абвестак: перад тэкстам 25 грош., сярод тэксту 20 грошы і на 4 стр. 15 гр. за радок пэтыту ў 1 шпальту. |
|---|---|---|---|

№ 6 — Вільня, Серада 19-га кастрычніка 1927 г. — Год I

**Па загаду Камісара Ураду № 5 „Нашай Працы“ быў канфіскаваны за зьмяшчэньне „Пратэсту Беларускага Нацыянальнага Камітэту проці арышту грам. Антона Луцкевіча“, заметкі ў хроніцы пад назовам „Арышт павадыра беларускага адраджэньня Антона Луцкевіча“ „Беларускі Нацыянальны Камітэт аб арышце гр. А. Луцкевіча, а таксама вершу Хв. Ільляшэвіча „З-за кратаў“, які ў сваім часе ўжо быў зьмешчаны і прайшоў праз цэнзуру.**

## Падгатоўка выбарнай кампаніі у Сойм і Сэнат.

Выбары ў самаўрады—гэты агляд і гэнаральная проба сілаў, падыходзяць да канца. Мы стаім на пярэдадні новых выбараў, бо Сойм і Сэнат дажываюць свае апошнія дні. Ня сягоньня, дык заўтра распачнуцца новыя выбары, распачнецца выбарная барацьба. У зьвязку з гэтым разгараецца ва ўсю і перадвыбарная кампанія. Не пасьпелі яшчэ заглохнуць апошнія гукі Дзікаўскай нарады, як заварушыліся ўжо і буржуазныя групы нацыянальных меншасьцяў.

Як інфармуе ўрадавая прэса, жыдоўскія буржуазныя групы ўжо стварылі тымчасовы блёк з сваімі сабратамі—нямецкай буржуазіяй. Да гэтае кумпаніі далучылася ўжо і ўкраінская буржуазія ў асобе гэтак званае УНДО (Украінскае Нацыянальна-Дэмакратычнае Аб'яднаньне). Паводле тае-ж казённае прэсы ў гэты блёк павінны ўвайсьці таксама беларускія і расейскія буржуазныя і дробна-буржуазныя групкі.

Гэтая паінфармаванасьць, гэтая асьвядомленасьць казённае прэсы, гэтыя першыя ластаўкі ў урадавай прэсе аб паўстаючым блёку, не зьяўляюцца прыпадковымі. Наадварот, гэтае зьявішча для творачагася блёку ёсьць вельмі характэрным, бо ўжо і раней і нідзе інш., як на зьезьде ў Дзікаве, гаварылася аб сьпісках Ундо і Ярэміча, як аб казённых сьпісках на Заходняй Беларусі і Украіне. Аб гэтым зусім адкрыта заявілі баўтлівыя ўчасьнікі зьезду, выклікаўшы тым злосьць і абурэньне з боку віленскага манархічнага „Słowa“ за передчасную выдачу плянаў выбарнае кампаніі на землях Заходняй Беларусі і Украіны, ці гэтак званых крэсаў.

З гэтых вестак казённае прэсы, пэўна-ж ня высcаных з пальца, можна бачыць ужо і формы, у якіх будзе адбывацца перадвыбарчая акцыя.

З іх ужо даволі выразна відаць, што Сельсаюз, Ундо, Хадэцыя пачнуць спэкуляваць старою фірмаю Блёку Нацыянальных меншасьцяў, каб, карыстаючыся ім, пацягнуць за сабою ў балота ўгоды сялянска-работніцкія масы Заходняй Беларусі і Украіны. Аднак-жа, атрымаўшы ўжо навет цяпер паражэньне на выбарах у Самаўрады, ня веручы ў свае ўласныя сілы, ня веручы ў пасьпех сваей акцыі сярод сялянска-работніцкіх масаў, гэтая кумпанія, як відаць, не асабліва давярае і сіле той старой, ня імі ўслаўленай у вачох працоўных мас Зах. Беларусі фірмы, якую яны зьбіраюцца вывесіць у часе выбараў у Сойм і Сэнат.

У зьвязку з гэтым, ад нядаўнага часу, замест звычайных памыяў і брудаў на головы павадыроў роботніцкай апазіцыі на старонках „Сялянскай Нівы“ і „Бел. Крыніцы“ пачалі зьяўляцца ўжо фармальныя даносы, каб гэткім спосабам ачысьціць сабе дарогу, абезгаловіць сялянска-работніцкія масы і зьнішчыць на іх пагляд галоўную перашкоду на шляху абаламучаньня мас. Што-ж на выніку даносаў, як бачым з астатніх падзей у Вільні, (арышт грам. Луцкевіча) доўга чакаць гэтым панам ня прышлося.

Мэту сваю дапялі.

Што-ж можна віншаваць з удачай. Нам гэтыя спосабы барацьбы ня страшны. Сялянска работніцкія масы дадуць належную ацэнку тым, хто гэткім спосабам павёў змаганьне.

## 27-мы кангрэс англійскай работніцкай партыі («Партыі Працы»).

Зьезд англійскай Партыі Працы заўсёды ёсьць значным зьявішчам—ня толькі ў Англіі, але і — для ўсяе міжнародавай арміі парляманту, які цяпер усё выразьней ды магутней высоўваецца на першы плян гісторыі, падыходзячы ўсё бліжэй да ўлады — у цэлым шэрагу краёў, а ў некаторых з іх дык навет цалком стаўшы панам ня толькі свайго жыцьця, але і ўласнага краю.

Значэньне англійскай работніцкай клясы аднак-жа—ня ў тым, што яна—найбольш перадавая, авангардавая — у рэвалюцыйным значэньні — у вялікім паступовым руху пралетарыяту. Не, гэтага ня можна сказаць аб англійскіх работніках, хаця і там, як пабачым далей з лічбаў, вельмі значны процант „радыкальных“, калі не рэвалюцыйных элемэнтаў у лоне адзінай партыі, так-званых „незалежных“, ня кажучы ўжо аб значнай лічбе і — камуністаў, усё-ж большасьць, і досыць значная, партыя партыя складаецца з больш умераных элемэнтаў, якія лічаць магчымым і патрэбным будаваць новае сацыялістычнае жыцьцё—пры абставінах і варунках сучаснага буржуазнага ладу — праз парлямант і т. д.,—выракаючыся цалком усялякага роду — рэвалюцыйнай акцыі. Значэньне англійскай работніцкай клясы—у тым, што—пры найвышэйшым разьвіцьці англійскага капіталізму—армія пралетарыяту ў краі—найвялікшая сусадказная, як дзе інш., дый самая роўня англійскага работніка, — матар'яльная і духоўная—вельмі высокая. Усё гэта дае работніцкай клясе ў Англіі ўжо вялікія ўплывы на дзяржаўнае—унутранае і вонкавае жыцьцё,—а праз гэта і—на сусьветную палітыку гэтай найвялікшай дзяржавы ў сьвеце, а праз яе—на ўвесь сьвет. Як мы ведаем, пару гадоў таму, дзякуючы паваеннаму выраджэньню лібэральнай партыі ў Англіі, Работніцкая Партыя стала—побач з кансэрватарамі—канкураваць за ўладу ў дзяржаве, дый у 1924 годзе — некалькі месяцаў навет трымала гэтую ўладу ў сваіх руках, стварыўшы амаль ня чыста работніцкі габінэт пад старшынствам ведамага Мак-Дональда. Праўда, англійскія работнікі тады не здабылі яшчэ абсалютнай большасьці ў парляманьце, дык былі дапушчаны да ўлады — з дазволу, са згодай абедзьвюх буржуазных партыяў—кансэрватараў і лібэралаў, якія таксама ня мелі абсалютнай абльшасьці ў парляманьце... Тады яны дапусьцілі работнікаў да ўрадавай улады. так сказаць, — „дзеля спробы“, — каб „навучыліся“, дый—каб лепей „пачулі смак, цяжар і адказнасьць улады, дый больш ацанілі вартасьць парляманту і легальных, эвалюцыйных шляхоў барацьбы за свае клясавыя правы і інтарэсы, больш ацанілі ды зразумелі агульна дзяржаўныя інтарэсы. Але-ж пэўна—абедзьве буржуазныя партыі, маючыя разам значную большасьць у парляманьце,—пільна сачылі за тым, каб работніцкі ўрад не зрабіў нічога, загражаючага жыцьцёвым—краёвым і сусьветным — інтарэсам буржуазіі ды існаваньню капіталістычнага ладу ў дзяржаве. Дык зразумела, што існаваньню работніцкага міністэрства Мак-Дональда хутка прыйшоў канец. Канец гэтага ўраду і прыйшоў—як толькі ён спрабаваў неяк дакрануцца якраз да самых падстаў панаваньня англійскай буржуазіі — у краі і ў сьвеце капіталізму, мілітарызму і імпэрыялізму. Габінэт Мак-Дональда зьляцеў—за тое, што ён падтрымаў не па-англійску шчыра міравую акцыю Лігі Нацыяў, за тое, што ён не хацеў кінуць вялізарныя грошы на разбудову „вялікай марской падставы для англійскага флёту“ на Ціхім акіяне — каб загарантаваць „навекі“ — панаваньне Англіі ў Індыі і ў Кітаі і т. д., за тое, што ён жадаў больш-менш шчырага паразуменьня з ССРР...

Гэткім чынам, работніцкі ўрад у Англіі значна настрашыў буйную і сярэднюю буржуазію, дый ня толькі ў Англіі,—буржуазію, якая якраз тады на ўсім сьвеце пачала неяк адбудоўваць свае даваенныя — сілу і становішча. З гэтага зусім лоўка скарысталі найбольш рэакцыйныя элемэнты англійскай буржуазіі, каб — шляхам новых выбараў, на якія буржуазія пайшла пад лёзунгам — „ратаваць дзяржаву і сусьветны лад“ ад „памылак“, дый шкодаў, якіх нарабіў быццам гэты ўрад Мак-Дональда. Кансэрватары здабылі вельмі значную большасьць на апошніх выбарах, здабылі паўнату ўлады ў краі, і вось ужо чацьверты год, „працуюць над падняцьцем дабрабыту ў краі і над кансалідацыяй сусьветнага міру“ — па-за краем. Рэзультаты гэтай працы—перад вачыма ўсяго сьвету.

І апошні кангрэс Партыі Працы — зразумела-ж — добра падлічыў усё тое, што дала за гэтыя гады рэакцыйная, імпэрыялістычная англійская буржуазія, дарваўшыся да ўлады пасьля работніцкіх „міністраў ідэалістаў“.

Кангрэс — з фактамі ды красамоўнымі лічбамі ў руках—сцьвярдзіў бясспрэчна, што далі краю і сьвету „міністры рэалісты“—з павадырамі сусьветнай рэакцыі на чале...

„Дабрабыт краю“...—Ніколі яшчэ англійскі работнік ня з'ехаў так нізка ў роўні свайго жыцьця, як за гэтыя 3 з лішкам гады панаваньня кансэрватыўнага ўраду Балдвіна-Чэмбэрлена.

„Сацыяльны мір і лад“ — Лічба забастовак ды старачаных дзён працы — ўзрасьлі катастрафічна—ў некалькі дзесяткаў разоў... Англія дый цэлы сьвет ня ведалі яшчэ такой грандыёзнай забастоўкі, якую геройчна пратрывалі англійскія работнікі на чале з гарнякамі—ў прошлым годзе.

„Сусьветны мір“. — Ніколі яшчэ ўвесь сьвет — ня быў у такім стане ўзрастаючай стала ваеннай небясьпекі, як цяпер.—Папросту дзесяткі фронтаў — амаль ня ў кожным пункце сьвету, гатовых у кожную хвіліну—запаліцца вайной. Наззаць толькі — стала распаляную Англійскім імпэрыялізмам—хатнюю вайну ў Кітаі, ня кажучы ўжо аб бліжэйшых да нас... Паўсюдых Англійскі ўрад падтрымлівае, выклікае новыя вогнішчы — фашызму, завастраючы барацьбу ваюючай буржуазіі — з народам, а перадусім — з работніцкай клясай...

Але гэтым усім, сцьвярджае кангрэс,—англійская дый сусьветная буржуазія толькі прысьпяшае канец свайго панаваньня, — памагае работнікам—дайсьці хутчэй да ўлады нанова...

Адной з пануючых думак на кангрэсе і было перакананьне ў тым, што прышлыя выбары дадуць у Англіі перамогу, дый—рашучую—работніцкай клясе... За год маюць ужо адбыцца гэтыя выбары, дык здалека прадбачучы англійскі пралетарыят распачаў ужо да іх падрыхтоўку...

Першым чынам кангрэс пастанавіў — апрацаваць праграму партыі, з якой работнікі пайдуць на прышлыя выбары. Новая праграма будзе—паводле англійскага звычаю—зьмяшчаць у сябе—некалькі баявых задачаў ці дамаганьняў першае чаргі, якія Партыя мае абяцаць выбаршчыкам безадкладна правясьці ў жыцьцё. — Праграма, як можна судзіць паводле дырэктываў, дадзеных кангрэсам свайму Ц. К., мае захапіць, як унутраныя справы, так сама і замежную палітыку Англіі. Але яна створана мае быць так, каб спрытна заінтэрасаваць ня толькі работнікаў, але — прыхіліць да кандыдатаў партыі—і вялізарныя масы дробнай, а мо' і сярэдняй буржуазіі і інтэлігенцыі. Гэткім чынам—пры слабасьці лібэралаў, з якіх шмат навет папросту перайшлі на бок Партыі Працы яшчэ на прадапошніх выбарах, дый дзякуючы кампраматацыі рэакцыйнай „кансэрвы“, англійскія работнікі маюць значныя дадзеныя спадзявацца—поўнай перамогі на будучых выбарах.

А, калі яны здабудуць уладу ў Англіі на падставе большасьці ў парляманьце, тады яны ўжо зусім інакш будуць урадаваць, як рабілі гэта з дазволу дый пад наглядам буржуазных партыяў у 1924 г...

---

Цікаўным мамэнтам кангрэсу была дыскусія, якую падняла „меншасьць“ — „незалежныя“, ці лявіца Партыі Працы. „Незалежныя“ зажадалі ад кангрэсу, каб ён даручыў Галоўнай Управе Партыі—ізноў распачаць стараньні — аб аб'яднаньне ў адным Інтэрнацыянале — сацыялістаў з камуністамі, стварыў—еднасьць усей работніцкай клясы ў сьвеце, разьбітую ў нашыя дні.

Дамагаьне „незалежных“ правалена на з'езьдзе—большасьцю 1 мільён. 400,000 галос.—проці звыш мільёну... Як ведама, большасьць Партыі Працы ў Англіі цяпер—проці камуністычнага Інтэрнацыяналу. На кангрэсе гучэлі вострыя прамовы проці Масквы. Пастанова, указаная вышэй, так сама адкідала прапазіцыю паразуменьня з III Інтэрнацыяналам. Аднак-жа гэтай забароны кангрэсу — не паслухаліся „незалежныя“, якія ствараюць у агульнай „Партыі Працы“ — зусім самастойную партыю. — Зараз-жа пасьля з'езду павадыры гэтай „лявіцы Партыі Працы“ пастанавілі выслаць у Маскву дэлегацыю ў лічбе 50 сяброў — на ўрачыстасьці 10 тых угодкаў рэвалюцыі.



## Пазыка і плян стабілізацыі.

Тэкст самай умовы аб пазычцы яшчэ не агалошаны і прэса не атрымала аніякіх афіцыяльных інфармацыяў, што да самой умовы аб пазыцы. Апублікаваны аднак дэкрэт прэзыдэнта аб пазыцы, распараджэньне аб пляне стабілізацыі і дэкрэт аб стабілізацыі злотага. Ніжэй прыводзім вашым чытачам шэраг найважнейшых пунктаў гэтых дэкрэтаў, праліваючых сьвятло на ўмовы пазыкі. Галоўны пункт дэкрэту аб пазыцы ўпаўнаважвае ўрад падпісаць пазычковае забавязаньне на суму 62 міліёнаў даляраў і 2 міліёнаў фунтаў стэрлінгаў пры 7% у год. Тэрмін пакрыцьця пазыкі ўстален на 20 год. Цана выкупу раўняецца 103 за 100. Выкуп пачынаецца праз 10 год. **Сплата пазыкі і працантаў забясьпечваецца даходамі ад прывазнога і вывазнога мыта (цло).**

Гэта ўсе, што кажа нам дэкрэт аб пазыцы аб яе ўмовах, але куды больш цікавыя даныя знаходзім мы ў пляне стабілізацыі. Гэты плян прадбачыць неадкладнае павялічэньне дзяржаўных даходаў на 1927/28 год, каб пакрыць дадатковыя выдаткі на адміністрацыю, вышынёй каля 80 міліёнаў злотых, на аплату цяжараў, выплываючых з стабілізацыйнай пазыкі, і на бюджэтную надвышку. Вышыня гэтых павялічаных даходаў (падаткаў) будзе раўняцца што найменей 300 міліёнам. Бюджэт на 28 год павінен мець запраўдную надвышку прыходаў над расходамі. Чыгункі рэарганізуюцца ў мажліва найхутчэйшым часе на аўтанамічных прынцыпах, або на гандлёвых. Безадкладна павінен быць прыгатаваны плян рэформы падатковай сыстэмы. **Як забясьпечаньне пакрыцьця пазыкі пазычковая ўмова будзе прадбачаць мытныя даходы. Даходы гэтыя будуць ісьці ў Банк Польскі на рахунак прадстаўнікоў фіскальных агентаў, якім у першым пэрыядзе будзе дарадца.**

### Фінансавы дарадца.

Згодна з умовай, пры польскім урадзе будзе фінансавы дарадца, які адначасна будзе і сябрам Рады Польскага Банку. Дарадцам гэтым мае быць п. Дэвэй, сучасны віцэ-міністар фінансаў Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі. Правы дарадцы акрэсьлівае III часьць пляну стабілізацыі наступным чынам:

„Урад згаджаецца што дарадца, прадбачаны ў I часьці, будзе заграгічным сябрам рады Банку, а гэта дзеля таго, каб зрабіць магчымай для яго ясную знаёмасьць з суадказнымі адміністрацыйнымі і манэтарнымі вымогамі пляну...

„Праз міністра фінансаў будзе дарадца

памагаць і служыць радамі ўраду адносна розных мерапрыемстваў, прадбачаных у пляне. Праз міністра фінансаў будуць яму даны тыя інфармацыі, якія ён палічыць патрэбнымі для выкананьня сваіх абавязкаў, прадбачаных у пляне. Кожныя тры месяцы дарадца будзе даваць справаздачу аб поступе рэалізацыі пляну ў паасобных пунктах".

**„Дарадца будзе выконваць пэўныя функцыі прадстаўніка фіскальных агентаў пазыкі. Асобе, спаўняючай абавязкі дарадцы, могуць быць даручаны ўсялякія функцыі, якія, магчыма, будуць прадбачаны ў якіх небудзь дагаворах, на аснове якіх заграпічныя банкі, на жаданьне Польскага Банку, згодзяцца даць крэдыт Польскаму Банку.**

Заграпічны сябра Рады Банку будзе выбраны на працяг трох гадоў. Калі дарадца ў канцы 1929—1930 бюджэтнага году прызнае, што праграма ня выпаўнена здавальняюча, тады ўрад супольна з дарадцай дасьледзіць сітуацыю і ўсталіць супольна з ім, якія вымогі пляну павінны выпаўняцца надалей і як доўга.

**У выпадку паўстаньня якога небудзь непаразуменьня на груньце пляну між урадам і дарадцам, кожная з старон выбярa свайго прадстаўніка і яны абодва будуць старацца залагодзіць супярэчнасьці. Калі яны не дасягнуць паразуменьня, дык тады абодва прадстаўнікі выбіраюць трэйцюю асобу іншай нацыянальнасьці, як арбітраж, пастанова якой будзе ўжо акзнчальнай.**

Апрача ўсяго гэтага, дарадца мае яшчэ права кантролю над разьмяшчэньнем пазычаных сум. Прыход ад прадажы пазычкі будзе ўнесены ў Польскі Банк. **Усялякае распараджэньне гэтымі сумамі будзе вымагаць упаважненьня, або подпісу дарадцы.** Купленыя ўрадам, за пазычаныя сумы, акцыі Польскага Банку новай эмісыі будуць таксама знаходзіцца ў дарадцы на рахунку польскага ўраду. Гэтыя акцыі будуць прадавацца „publiczności" на рахунак ураду. Ня ведама аднак, якая гэта будзе „publiczność", ці то грамадзяне Польшчы ці інш. краёў аб гэтым ня сказана.

Дарадца мае яшчэ і права кантролю над распараджэньнем сумамі скарбовай рэзэрвы. Урад паложыць у Польскі Банк 75 мільёнаў злотых, як скарбовую рэзэрву.

**Распараджацца скарбовай рэзэрвай можна толькі тады, калі дакажацца дарадцу неабходнасьць даньня магчымасьці скарбу пакрыць бягучыя сэзонныя выдаткі.** Сумы гэтыя павінны быць зьвернуты ў працягу 6 месяцаў. Скарбовая рэзэрва ня можа быць ні зьнішчанай, ні зьменшанай, пакуль Польскі Банк і дарадца ня прыдуць да пераканаваньня, што рынавачныя варункі для атрыманьня каротка-тэрміновых унутраных пазык здавальняюча ўстабілізаваны.

(Працяг будзе).

# Палітычная хроніка.

## У Польшчы.

### Калі адбудуцца выбары?

Блізкія да ўраду газэты паведамляюць, што срок роспуску Сойму яшчэ ня ўсталены. У кожным выпадку адзначаюць, што выбары адбудуцца гэтай зімой. У ўрадовых колах існуюць два праекты, паводлуг першага праекту, Сойм і Сэнат павінны быць разьвязаны яшчэ ў гэтым месяцы. Выбары былі бы тады ў студзені. Паводлуг другога праекту, Сойм і Сэнат павінны быць распушчаны ў канцы лістапада. Пагалоскі аб даўжэйшым трываньні Сойму і Сэнату, чым да канца лістападу, шчэзлі

Адна з урадавых газэт падала навет даты, у якіх адбудзецца роспуск, выбары і адчыненьне новага парляманту. Паводлуг яе, Сойм і Сэнат будуць распушчаны 30 лістапада, выбары адбудуцца 25 лютага, а адчыненьне новага парляманту адбудзецца 19 га сакавіка. Другая ўрадавая газэта запярэчыла гэтым весткам, як перадчасным, кажучы, што пэўныя даты ўрадам яшчэ ня ўсталены.

### Прадвыбарныя камбінацыі.

У прэсе зьявіліся апошнімі днямі весткі аб розных прадвыбарных камбінацыях, некаторыя з іх прыводзім ніжэй:

1) Паўстае быццам выбарны блёк даўнейшай Хіены: Эндэкаў, хадэкаў і групы Строньскага.

2) Вялікі блёк Хіена-Пяст., Н. П. Р, правіца.

3) Асобная ліста кансэрватараў Сапега. Радзівіл, Строньскі.

4) Дзяржаўны блёк „Строньніцтво хлопске", „Партыя Працы", „Związek Naprawy", група віленскіх манархістаў, Строньніцтво Народовай правіцы.

5) Сьпісак запраўдных пілсудчыкаў: Партыя Працы, Zw. Naprawy, група „Głos Prawdy". Ясна, што ўсё гэта магчыма. Пэўнага нічога няма. Падаем. гэтыя весткі толькі з мэтай інфармацыі нашых чытачоў. Варта адзначыць аднак, што, напрыклад, гэткі сьпісак Радзівіл, Брыль і Касцялкоўскі выглядае на мала праўдападобны.

### Арганізацыя блёку нацыянальных меншасьцяў.

11 X. 27 г. зьмясьціла „Эпока", паўафіцыяльны орган ураду, наступныя вельмі цікавыя рэвэляцыі: У мінулую ноч адбываліся нарады найвышэйшай сіоністычнай рады. Пастаноўлена стварыць супольны блёк жыдоўскіх мяшчанскіх групаў. У склад блёку маюць увайсьці сіоністы, мізрахісты, дробныя купцы і рамесьленьнікі, а таксама жыдоўская Партыя Працы Гітакдут.

З Ортодоксамі (Прававерымі) дагэтуль лучнасьць не навязана з прычыны лішня вялікіх прэтэнсый. Вышэй пералічаныя жыдоўскія групы маюць увайсьці ў выбарны блёк, абымаючы, як шаснастка на прошлых выбарах, усе нацыянальныя меншасьці Польшчы. Працы над гэтым вядуцца інтэнсыўна з розных бакоў. Да гэтага блёку павінны далучыцца і ўсе нямецкія групы.

Вядуцца ажыўленыя перагаворы між зарысоўваючымся жыдоўскім блёкам і ўкраінцамі, беларусамі і расейцамі. У часе гэтых нарадаў быў прачытаны ліст пасла Рэйха з Львова, у якім ён паведамляе аб заключэньні ўступнай мовы з правадыром украін. Лявіцкім у справе супольнай выбарнай тактыкі ў Усходняй Галіцы.

Падобныя інфармацыі падае і другая ўрадовая газэта „Кур'ер Поранны", дадаючы, што: „жыдоўскія газэты атрымалі інструкцыі не закранаць гэтага пытаньня". Паводлуг інфармацыі „Słowa", нямецкія групы ўжо прыступілі да блёку.

### Справа Прэсавага Дэкрэту.

На пісьмо Ратая, зьмешчанае ўжо ў нашай газэце, Пілсудскі паслаў наступны адказ:

Да п. Маршалка Сойму
Рэчыпасп. у Варшаве.

Сьцьвярджаючы атрыманьне ліста з 26. X. 1927 г., паведамляю ў паразуменьні з міністрам справядлівасьці, што не знаходжу ў зьмесьце ліста п. Маршалка падстаў для зьмены становішча, уматываванага ўжо раней у маім лісьце з 23. IX. 1927 г., высьвяляючы повады, па каторым урад прызнае распараджэньне Прэзыдэнта Рэчыпаспалітай з дня 10. V. 1927 г. за абавязуючае і надалей.

Старшыня рады міністраў.
Я. Пілсудскі,

Варшава, 8/X. 1927 г.

Гэткім чынам прэсавы дэкрэт і надалей застаецца ў сіле, ня гледзячы на пастановы Сойму. Ці-ж трэба лепшага, яскравейшага сьцьверджаньня дыктатуры?

### Лёс пасла Пашчука.

Камуністычная пасольская фракцыя выдала камунікат, у якім падае да ведама, што былы яе сябра пасол Пашчук, пасьля абвешчаньня свайго пераходу ў украінскі клюб, напісаў у фракцыю просьбу аб прыняцьці яго ізноў у лік яе сяброў. Камуністычная пасольская фракцыя адмовіла просьбе пасла Пашчука, кажучы, што ягоны выхад з фракцыі зьяўляецца слабасьцяй, а ў яе радох няма мейсца для слабых людзей.

### Становішча Ратая.

Як паведамляюць газэты, марш. Сойму Ратай ня зьбіраецца адказываць на пісьмо Пілсудскага ў справе прэсавага дэкрэту. Ратай зьбіраецца склікаць толькі прэзыдыум Сойму і паведаміць віцэ-маршалкаў аб зьмесьце ліста Пілсудскага. Толькі гэта. Больш пану маршалку нічога не застаецца.

## Заграніцай.

### Безрабоцьце ў Англіі расьце.

Згодна апошняй статыстыцы, лік безработных у Англіі стала расьце. На 3 га кастрычніка с. г. усіх безработных лічылася 1.075.900 асобаў, г. ё. на 25.785 асобаў больш, як у папярэднім тыдні.

### Дэлегацыя англійскіх работнікаў едзе ў Маскву.

Англійскія буржуазныя газэты забілі трывогу, што сацыялісты ў паразуменьні з прадстаўнікамі Трэд-Юніонаў пастанавілі паслаць дэлегацыю, зложаную з 50 асобаў у Маскву для выражаньня брацкіх пачуцьцяў расейскаму пралетарыяту ў зьвязку з урачыстасьцямі сьвяткаваньня дзесятых угодкаў кастрычнікавай рэвалюцыі.

Асабліва незразумелым для англійскай буржуазнай прэсы зьяўляецца тое, што ўсяго некалькі тыдняў таму, падчас Кангрэсу Трэд Юніонаў сацыялісты праз галасаваньне выракліся ўсякай лучнасьці з расейскімі камуністамі.

Цяпер-жа стараньнем Трэд - Юніонаў утварыўся спэцыяльны Камітэт, які пастанавіў зьбіраць складкі сярод работнікаў на падарожжу дэлегацыі і запэўненьня быту пакіненых сем'яў.

Некаторыя газэты бачаць у гэтым прадвыбарны манэўр трэд-юніонаў, а калі так, то можна лёгка судзіць, як ацэньвае англійская буржуазія настрой работніцкіх гушчаў.

### Адазваньне Ракоўскага.

Маскоўскія газэты паведамляюць, што староста СССР Калінін падпісаў дэкрэт, якім адзывае з Францыі радавага пасла Ракоўскага. Адначасна з гэтым павінен зьявіцца афіцыяльны камунікат Рады Народных Камісараў, нармуючы стасункі Радаў да будучых радава-французскіх адносінаў. Якое назначэньне атрымае Ракоўскі, яшчэ не вядома.

### Міністар Залескі ў Парыжу.

Бэрлінскія карэспандэнты з Парыжу даносяць, што паміж міністрам Залескім і Брыянам вяліся гутаркі аб польска-радавым укладзе аб ненападаньні. Уклад гэты залежыць, па іх думцы, ад перагавораў, якія павінны пачацца паміж Францыяй і Радамі. Угаворана, што польскі і французскі ўрады будуць у цесным кантакце і гутаркі аб укладзе з Радамі пачнуць адначасна.

### „Праўда" аб французскай палітыцы.

Даручэньне, якое французскі ўрад даў Эрбэрту заявіць у Маскве аб адазваньні з Парыжу Ракоўскага „Праўда" называе „авантурыстычнай французскай палітыкай", бо не задоўга да гэтае заявы Эрбэрт запаўняў Радавы Урад у тым, што інцыдэнт з Ракоўскім лічыцца зліквідаваным. Французскія дыплёматы не павінны забывацца, што такая палітыка зьяўляецца надта вострай і можа давесьці справу да катастрофы, і што яна ня толькі не палепшыць эканамічнага стану Францыі, а наадварот значна яго пагоршыць.

### Зьмяншэньне войска.

Нямецкія народовыя газэты вельмі абураны тым, што Францыя мае замер вывесьці з Нямеччыны толькі 5000 акупацыйных жаўнераў, што сьвядома пярэчыць абяцанкам, зьмешчаным у ноце канфэрэнцыі амбасадораў ад 5 верасьня с. г. і дамагаюцца энэргічнага выступленьня ўраду Нямеччыны і катэгарычна жадаюць выпаўненьня дадзеных абяцанак.

### Мэты і заданьні немцаў.

Віцэ-канцлер Гэргт на кангрэсе нямецкай народнай партыі ў Ошатцу ў Саксоніі сказаў прамову, у якой выявіў, што нямецкая народная партыя пойдзе на выбары пад лёзунгам падтрыманьня прэзыдэнта Гіндэнбурга, абароны Райхсвэры і чорна-бела-чырвонага калёру.

Пасол нямецкай народнай партыі да Рэйхстагу граф. Готш, апошні сябра нямецкай дэлегацыі ў Жэнэве выказаў зажаленьне, што Лёкарнскія Дзяржавы ня прыслалі павіншаваньня прэзыдэнту Гіндэнбургу, што, па выразу прамоўцы, зусім не адпавядае духу Лёкарно. Далей граф. Готш сказаў:

Пад ніякім варункам ня можна дапусьціць да Усходняга Лёкарно. Галоўнымі мэтамі нямецкай палітыкі, над зьдзейсьненем якіх правыя партыі мусяць таксама ў будучыне працаваць, ёсьць вызваленьне Надрэніі, а роўна перагляд Усходніх граніцаў і пляну Даўса. Заграпічная палітыка немцаў у будучыне павінна зьвярнуць як найпільнейшую, увагу на Польшчу і Літву.

### Сітуацыя ў Кітаі.

Губэрнатар акругі Шансі гэнэрал Іен, пачаўшы змаганьне з Чанг Тсо Лінам, па тэлеграфу запрапанаваў яму пагадзіцца з тым, каб Чанг Тсо-Лін рэфармаваў свой урад. Апошні адказаў, што ён гатоў на згоду, але не згаджаецца на ўвядзеньне ў Кітаі радавага ладу. Войскі Чанг-Тсо-Ліна

---

*Ул. Короленко.*

# Судны дзень.

*(Іом-Кіпур)*

(Украінская казка).

Пераклала Вера Грыц.

> Агонь затух, а месяц усходзіць, у лясу пасецца ваўкалак.
> (Шэўчэнка).

## II.

Млынар прайшоў ня больш, як дзесяць сажняў, як раптам, у самым садочку, па за плотам нешта затрашчала і зашумела, быццам узьляцелі дзьве вялікія птушкі. Але гэта былі ня птушкі, а толькі хлапец з дзяўчынай, перапалоханыя неспадзяваным з'яўленьнем млынара з цемнаты. Урэшце, хлапец, мусі быць, быў не з палахлівых: адышоўшыся яшчэ далей у цень, так што ледзь бялелі пад вішнямі дзьве постаці, ён моцнаю рукою прытрымаў перапалоханую дзяўчыну і ізноў пачаў спакойную гутарку. А адышоўшыся яшчэ трохі далей, млынар пачуў нешта такое, што аж затрымаўся ад вялікай прыкрасьці...

— А ты,—ня ведаю, як цябе,— пачакаў бы хоць цалавацца,—сказаў ён. — А то цмокаеш на ўсю вёску,—сказаў ён, падышоўшы да самага плоту.

— А табе, сабачы сын, трэба ў чужыя дзьверы свой нос соваць? — адказаў хлапец з цені.—Дык вось жа пачакай, я і цябе пацалую палкаю па нагах. Будзеш другі раз ведаць, як людзям перашкаджаць.

— Ну, ну! — сказаў млынар адыходзячы.—Падумаеш, важную работу робіць... Але і подлы-ж нейкі хлапец, так цмокае, што навет чалавеку зрабілася як быццам зайздросна. Распусьціліся людзі!

Ен пастаяў, падумаў, паскроб у галаве і потым, зьвярнуўшы ў бок, пералез праз плот і пайшоў гародамі да ўдовінай хаткі, якая стаяла трохі далей, на краю вёскі, пад высокаю таполяю... Хатка была маленькая, ды яшчэ згорбілася і пахілілася да зямлі. Ваконца было такое маленечкае, што яго, навет, трудна было б і разглядзець, каб ноч яшчэ трохі была цямнейшая. Але цяпер хатка так і гарэла ўся ад месячнага сьвету, салома на ёй здавалася быць залатою, а сьцяна срэбнаю, і ваконца чарнела на сьцяне, як прыплюшчанае вока. Агня ў вакне ня было. Мусіць, старая з дачкою ня мела чым павячэраць, дык і ня было патрэбы паліць агонь. Млынар пастаяў, потым ціха стукнуў два разы ў ваконца і адышоўся ў бок. Нядоўга яшчэ ён і пастаяў, як дзьве поўныя дзявочыя рукі моцна абвіліся кругом яго шыі, а паміж вусоў дык навет нешта запалілася, як да млынаровых вуснаў прыліплі гарачыя дзявочыя вусны. Э, што тут і апавядаць! Калі вас хто так цалаваў, дык вы і самы ведаеце, а калі гэтага ніколі з вамі не здаралася, дык і ня варта гаварыць.

— Піліпка мой, мілы, жаданы!—гаварыла, ласячыся, дзяўчына,—прыйшоў такі... А я ўжо чакала-зачакалася, думала высахну без цябе, як тая кветка без вады...

„А, ня высахла такі, дзякуй табе Божа!—падумаў млынар, прыціскаючы рукою ня вельмі ценькі стан дзяўчыны.—Дзякуй Богу, нічога яшчэ".

— Калі-ж будзем прыгатаўляць ручнікі?—загаварыла дзяўчына, усё яшчэ трымаючы рукі на плячох Піліпа і палячы яго гарачым поглядам чорных вачэй. Ужо-ж і Піліпаўка блізка.

Гэтая гутарка ня так смакавала млынару, як дзявочыя пацалункі. „Бачыш ты, куды хіліць,—падумаў ён. Эх, Піліп, Піліп, дасьць яна цяпер табе лазьню". Але, усё-ж такі, набраўшыся адвагі і гледзячы ў бок, ён сказаў:

— Ах, якая ты, Галя, ласая. Зараз табе і ручнікі. Як-жа гэта можна, калі я цяпер сам млынар і хутка, можа быць, зраблюся першым багатыром у вёсцы, а ты — бедная ўдовіна дачка?

Дзяўчыну адшахнула ад гэтых слоў, быццам яе ўкусіла зьмяя. Яна адскочыла ад Піліпа і схапілася рукою за сэрца.

— А я думала... ох, бедная ж мая галава!.. Дык чаго-ж гэта ты, подлы чалавек, стукаў у ваконца?

— Эге!—адказаў млынар,—чаго стукаў... А чаму-ж мне і ня стукаць, калі твая матка вінна мне грошы? А ты выскачыла, ды проста цалавацца. Што-ж мне... Я таксама патраплю цалавацца ня горш людзей.

І ён зноў працягнуў да яе руку, але як толькі яго рука даткнулася да дзявочага стану, як стан гэты ўздрыгнуў, быццам дзяўчыну ўкусіла гадзіна.

— Вон!—крыкнула яна злосна, аж млынар падаўся назад. Я табе не паперка рублёвая, што ты мяне хапаеш, быццам сваю. Вось падайдзі яшчэ, я цябе так абагрэю, што ты пасьля гэтага гады са тры ня будзеш мець ахвоты ласаваць.

Млынар растраціўся.

— Вось, якая ганаровая! А што я, даруй Божа, жыд, ці што, табе даўся, што ты так паскудна лаешся?

— А ці ня жыд? За паўрубля ўжо рубель налічыў, ды яшчэ табе мала: да мяне палез па працэнты. Вон!—кажу табе—агідны!

— Але-ж і дзяўчына! — сказаў млынар, асьцярожна закрываючы твар далоняю, якбы сапраўды не пачаставала кулаком. Я бачу, з табою разумнаму чалавеку і гаварыць ня можна. Ідзі, пакліч сюды матку!

Але старая ўжо і без таго вышла з хаты і нізка кланялася млынару. Яму гэта больш спадабалася, чымся гутарка з дачкою. Ен узяўся пад бакі, і яго чорны цень на сьцяне так задраў галаву, што млынар ужо і сам падумаў, як гэта ў яго ня зваліцца шапка.

— А ведаеш ты, старая, зачым я гэта прыйшоў?—кажа млынар старой.

— Ох, як мне, беднай, ня ведаць! Мусі быць, прышоў ты па мае грошы...

— Хе! не па твае, старая,—засьмяяўся млынар, — а па свае ўласныя. Я-ж не які-небудзь разбойнік, каб поначы па чужыя грошы ў чужую хату прыходзіць.

— Вось-жа такі па чужыя і прышоў,—задорна сказала Галя, узяўшыся ў бакі і наступаючы на млынара,—не па свае!

— Фу, вар'ятка дзяўчына!—сказаў тута млынар, адступіўшы яшчэ два крокі.—Даль-Бог, такой вар'яткі ў-ва ўсёй вёсцы ня знойдзецца. Ды ня толькі, што ў вёсцы, але ў-ва ўсёй губэрні. Ну, падумай ты, якое слова сказала. Каб ня была вось тут толькі адна твая матка, якая і ня пойдзе ў сьведкі, дык я пацягнуў-бы цябе ў суд за зьнявагу! Абдумайся ты хоць трохі, дзяўчына!

— А чаго-ж мне думаць, калі гэта чыстая праўда?

— Якая-ж гэта праўда, калі старая ў мяне брала ды й не аддала?

— Брэшаш, брэшаш, як рудая сабака! Калі ты яшчэ быў падсыпкаю *) ды да мяне сватаўся, хацеў у прымы йсьці, і не казаў, што назад будзеш іх браць. А як дзядзька памёр, а ты сам зрабіўся млынаром, ужо ўвесь доўг перабраў, і яшчэ табе мала?

— А мука?

— Ну, што мука?.. За муку колькі належала?

— Па капе **), вось колькі! Таней ніхто не аддасьць, хоць куды хочаш едзь, навет хоць сябе аддай у прыдачу.

— А ад нас ты ўжо сколькі перабраў.

— Цю-цю, куды ты паехала. Язык таксама ў цябе... ня горш Харка. Але-ж я на гэта табе адкажу: а працэнты! Ну, што ўзяла?

Але Галя ўжо нічога не адказала. З дзяўчатамі гэта вельмі часта здараецца: гаворыць-гаворыць, лапоча-лапоча, як млын на ўсіх паставах, але раптам і стане... Падумаеш, вады не хапіла... Але-ж дзе там. Якраз паліліся рэчкаю-горкія сьлёзы, і адышла ў бок, усё выціраючы вочы шырокім рукавом белай кашулі.

— Вось так!—сказаў мельнік, трохі засароміўшыся, але ўсё ж такі задаволены. — Чаго б я гэта на людзей кідаўся. Каб ня лаялася, дык і ня было-б чаго плакаць.

(Далей будзе).

*) Падсыпка—работнік у млыне, які засыпае збожжа на камень.

**) Капа ў украінскай лічбе — 30 капеек.

павoлі адыходзяць. Аднак у Пэкіне на ўтварыўшуюся сітуацыю глядзяць зусім спакойна. Чанг-Тсо-Лін гатуецца да рашучага нападу на генэрала Іена.

### Японія пасылае ў Кітай войскі.

З Токіо паведамляюць, што Японія падрыхтоўвае значную высылку вайсковых сілаў з Манджурыі ў Пэкін і Цьен-Тсін, на выпадак, калі хатняя вайна пашырыцца і на Паўночны Кітай.

### Перад выбарамі прэзыдэнта ў Злучаных Штатах.

У Ождэне ў штаце Ута адбыўся зьезд дэлегатаў дэмакратычнае партыі Злучаных Штатаў, на якім усе, апрача дэлегатаў штату Ута, выказаліся за кандыдатуру на прэзыдэнта Злучаных Штатаў Нью-Іорскага губэрнатара Сьміта.

### Вынік „Канфэрэнцыі Трох“.

У гутарцы з прадстаўнікам тэлеграфнай агентуры „United Press“ сэкрэтар марскога міністэрства Злучаных Штатаў, Куртыс Вільбур, заявіў, што марское міністэрства дамагаецца ад Кангрэсу (Сэнат і Сойм, разам узятыя), паўнамоцтва перабудаваць пяць далейшых караблёў, каб Злучаныя Штаты мелі 13 караблёў гэтага тыпу, адказваючых патрэбе новага часу. У выніку правалу „Конфэрэнцыі Трох“ міністэрства хоча прапанаваць г. зв. тайную праграму, якая была ўложана будаўляным аддзяленьнем міністэрства і вібы схвалена сэкрэтаром яшчэ ад Канфэрэнцыі.

У добра паінфармаваных вашынгтонскіх кругох судзяць, што міністэрства будзе трэбаваць будоўлі 10 новых мінаносцаў па 10.000 тонаў, пасьля збудаваньня якіх Злучаныя Штаты мелі-б караблёў на 250.000 тонаў проці 332.000 тонаў таго-ж разраду тарпэдаўцаў англійскай флёты. Магчымы наскок Англіі тут мог-бы быць выраўнены перавагаю Злучаных Штатаў у падводных лодках.

### Канфлікту няма.

Баўгарскае Тэлегр. Агэнцтва паведамляе, што паміж паўнамоцным міністрам Югаславіі ў Софіі, Несічам і баўгарскім міністрам заграцічных спраў Буравым адбылося яшчэ адно спатканьне, на якім, дзякуючы добрай волі, пераможаны ўсе перашкоды, і такім чынам канфлікт адсунуты.

### Савецка-Латвійскі Гандлёвы Трактат будзе ратыфікаваны.

Орган латвійскіх сацыял-дэмакратаў „Sozial-Demokrats“ піша, што канфэрэнцыя групаў, уваходзячых у склад урадавай коаліцыі, якая адбылася 10 кастрычніка, яшчэ раз выказала, што большасьць для ратыфікацыі гандлёвага савецка-латвійскага трактату ў Сойме запэўнена, навет паслы, належачыя да дэмакратычнага цэнтру, таксама ў засадзе прызналі патрэбнасьць ратыфікацыі.

Трэба зазначыць тут, што англійскі ўрад заявіў, што ратыфікацыю гэтага трактату будзе лічыць варожым для свае дзяржавы але, як бачым, пакуль-што яго пагрозаў урадавая латвійская каоліцыя не спалохаліся.

### Сітуацыя ў Мэксыцы.

Штаб генэрала Альвэра даносіць, што па бойцы, якая трывала шэсьць гадзін, генэралы Комэз і Альмад засталі пераможанымі праз урадавыя войскі. Бойка адбылася ў нядзелю па-палудні ў штаце Вера-Круц. У выніку бойкі 50 рэвалюцыянераў забіта, 100 ранена і 600 узята ў палон. Комэз і Альмад здолелі ўцячы, але саюзныя войскі перасьледуюць іх.

### Мілюкоў проці антыбальшавіцкага тэрору.

У апошнім нумары парыжскіх „Последних Новостей“ зьявіўся артыкул п. Мілюкова, у якім ён рашуча выказвзецца проці антыкамуністычнага тэрору і заклікае рускую моладзь да шуканьня новых шляхаў палітычнае тактыкі.

# На ратунак ахвярам стыхійнай катастрофы.

**Браты Беларусы!** Улетку гэтага году цэлая чарга ўраганаў пранеслася над часткай шматпакутнай нашай Бацькаўшчыны. Сіла гэтых ураганаў была такая вялікая, што шмат дзе зьнішчыла пасевы, зьніштожыла многа сялянскага дабра. Былі навет ахвяры ў людзях.

Цяпер надыходзе зіма, і нешчасьлівыя ахвяры стыхійных катастрофаў стаяць перад страшаком галоднае сьмерці.

**Браты Беларусы!** Нешчасьлівыя ахвяры разбушаваўшыхся сілаў прыроды спадзяюцца і чакаюць ад нас дапамогі. Яны вераць, што мы ўявім сабе іх няшчасьце і выпаўнім перад імі свой грамадзкі абавязак, яны вераць, што справу іх мы прымем да сэрца і перад абліччам голаду дружна падтрымаем іх сваімі пасільнымі ахвярамі.

**Браты Беларусы!** Беларускі Камітэт помачы ахвярам стыхійных няшчасьцяў кліча Вас да пасільнай самаахвярнасьці. „З міру па нітцы—голаму сарочка“ — хай будзе нашым лёзунгам.

Вы ўжо сабралі з поля, дык хай-жа частка вашай цяжкай працы будзе ахвяравана на нешчасьлівых нашых братоў. Зьбірайце па ўсіх кутках нашай Бацькаўшчыны ахвяры і прысылайце ў Камітэт, які вашыя ахвяры будзе накіроўваць на месцы катастрофаў. Зьбірайце ўсё, што можа даць наша староцка. Рэчы і прадукты пераводзьце на грошы.

Хай кожная вёска, мястэчка, ці хутар з'арганізуе збор ахвяр, які перасылайце скарбніку К-ту грам. **І. Біндзюку** (Вільня, Віленская 8, кв. 3).

За інфармацыямі зварачайцеся да сэкрэтара грам. **Ул. Павалковіча** (Вільня, вул. Сьв.-Ганны 2—3).

**Беларускі Камітэт Помачы Ахвярам Стыхійных Няшчасьцяў.**

# Наша хроніка.

**Беларускі тэатр у Вільні.** На засяданьні сваім 8 кастрычніка г. г. Галоўная Управа Т-ва Бел. Школы пастанавіла рэарганізаваць беларускі тэатр у Вільні. З гэтай мэтай на рэжысёра тэатру запрашаецца вядомы віленцам сваімі ранейшымі тэатральнымі пастаноўкамі гр. Міхалевіч А., як талантлівы артыст і рэжысёр. На памоцніка гр. Міхалевічу запрашаецца гр. Мітрафанаў, вядомы свайй нязморанай энэргіяй, які будзе вясьці галоўным чынам тэхнічную частку пастаноўкі тэатральных прадстаўленьняў. Апрача гэтага, запрашаецца цэлы чарод астаўшыхся невыкарыстанымі выдатнейшых артыстычных беларускіх сіл, як гр. Замэцкі, гр. Селівановіч і іншыя. Будзем спадзявацца, што цяпер у нашым тэатры адчыніцца новая эра пад кіраўніцтвам фаховых і адданых душой тэатральнаму дзелу людзей: гр. Міхалевіча і гр. Мітрафанава, і нарэшце створыцца тэатральны цэнтр, які паслужа пачаткам нашага запраўднага народнага тэатру.

Залогам усьпешнасьці працы можа служыць той факт, што новае кіраўніцтва нашага тэатру, прыймаючы пад увагу недахват матэр'яльных срэдзтваў, згаджаецца аддаць свае сілы на разьвіцьцё роднага тэатру бясплатна.

**Спэктакль-вечарына.** У гэтую суботу 22-га кастрычніка 1927 г. у памешканьні Галоўнай Управы Т-ва Белар. Школы (вул. Сьв. Ганны 2—3) будзе зроблена вечарына Тэатральнай Сэкцыяй Новасьвецкага Гуртка Т-ва Бел. Шк. На сцэне будзе пастаўлена адна-актовая камэдыя: „Яе трэба паказаць доктару“—пераклад з расейскага, гдзе прымуць чынны ўдзел: А. Мітрафанаў, Л. Леванава, Н. Рэшатавічанка і А. Іваноўскі. Пасьля сцэны дэвэртысмэнт і скокі пад духавы аркестр да 3 гадз. ночы.

**Стан безрабоцьця.** У віленскай акрузе ў сучасны час налічваецца 3669 безработных. Па складу працы дзеляцца яны так: работнікаў на шкляных гутах 6; мэталёвых—188; будаўляных — 366, іншых выкваліфікаваных — 855 і невыквaліф. 913; работнікаўземляробаў—207 і работнікаў інтэлігентных прафэсыяў 1134. З агульнае лічбы на Вільню прыпадае 3519 безработных, з якіх 2416 мужчынаў і 1103 кабеты.

**Дапамога пацярпеўшым ад граду.** Міністэрства працы і сацыяльнага забясьпечаньня асыгнавала пацярпеўшым ад граду жыхарам вёскі Кліны, Браслаўскага павету, 800 злотых і жыхарам Смаргонскай гм. 4.700 зл.

**Асыгноўка на дзяцей і сіротаў.** Міністэрства працы асыгнавала на кастрычнік месяц 11.315 злот. дзеля дабрадзейных установаў Віленшчыны, якія апякуюцца дзецьмі і сіротамі. Беларусы, мусіць, як і раней, астануцца пры разьбітым карыце.

**Арышт грам. Антона Войціка.** 5 кастрычніка с. г. арыштаваны і пасаджаны ў Стэфанаўскім вастрозе ў цэлі разам з крыміналістамі грам. А. Войцік, быўшы рэдактар беларускае газэты „Сялянская Праўда“. Грам. Войцік мусіць адседзець чатыры месяцы кары за артыкулы, зьмешчаныя ў свой час у газэце.

**Пілсудскі ў Вільні.** 10-га гэтага месяца ў Вільню прыехаў маршалак Пілсудскі, які у рэпрэзэнтацыйным палацу ў 13½ гадз. разам з міністрам унутраных спраў ген. Складкоўскім, міністрам рэлігійных вызнаньняў і асьветы Дабруцкім, выпаўняючым абавязкі міністра заграцічных спраў Кнолем, польскім паслом ў Рызе Лукасевічам, віленскім ваяводаю Рачкевічам, начальн. вайскавага габінэту палк. Бекам і дырэктарам палітычнага дэпартаманту Сьвітальскім—адбыў нараду.

Таго-ж самага дня ў 6 гадз. вечара адбылася другая нарада, у якой, апроч памянёных, прынялі ўдзел пракурор Акружнога Суду Штэйман, куратар Школьнага вокругу Рыневіч, начальнік аддзелу бясьпечнасьці Віленскага ваяводзтва і інш. Тэмамі абоіх нарадаў былі рэпрэсыі літоўцаў у Коўне адносна да польскае меншасьці.

У той жа самы дзень маршалкам Пілсудскім былі прыняты дэлегацыі і паадзінокія асобы паміж іншым і кс. А. Станкевіч.

**Зьезд Т-ва Беларускае Школы Мірскае Акружное Управы.** 9-га кастрычніка с. г. ў м. Міры адбыўся зьезд сяброў Таварыства Беларускае Школы, Стаўпецкага павету для перавыбараў Мірскoе Акружное Управы. Справаздача аб зьезьдзе будзе надрукована ў чародным нумары.

# Выбары у Самаўрады.

### Вынікі выбараў у Горадні.

Выбары, адбыўшыяся ў Горадні ў мінулую нядзелю, далі наступныя вынікі:

№ 1, Поалей Сіон — 740 гал.—1 манд.

№ 2, П.П.С. — 1.868 гал. — 4 мандты.

№ 4, Бунд — 1.251 гал. — 3 манд.

**№ 6, Аб'яднаны Работніцкі Блёк—2.010 галасоў — 5 манд.**

№ 7, Жыдоўскі Нацыянальны Блёк — 5.618 гал. — 13 манд.

№ 10, Беспартыйны Расейска-Беларускі Камітэт — 309 гал. — 0 манд.

**№ 12, Беларуска Расейскі Блёк (Сельсаюз)— 348 гал. — 0 манд.**

№ 14, Польскі Хрысьціянскі Блёк — 3.840 гал. — 9 манд.

Сьпіскі ўрадовых партыяў і груп праваліліся гэтак сама, як і Сельсаюз у супалцы з расейскімі манархістамі, не атрымаўшы ніводнага мандату. Паражэньне ўрадовых сьпіскаў, бліскучая ўдача сьпіску № 6, у які ўваходзілі беларускія кандыдаты сялянска-работніцкай ідэалёгіі, прывялі віленскае „Słowo“ у ярасьць. У адумысным артыкуле „віншуе“ „Słowo“ урад з гэткай удачай. У ім-жа дамагаецца яно зьнішчэньня усеагульнага выбарнага права ўжо навет і ў самаўрадах і ўвядзеньня гаспадарчых курыяў. „Або гаспадарчыя куры, або паліцыя“—даслоўна заяўляе „Słowo“. Запраўды-ж гарадзенскія выбары, з сваім поўным наражэньнем урадовых груп і перамогай сялянска работніцкага сьпіску, зьяўляюцца вельмі характэрнымі і сымвалічнымі, для ўсяе Заходняе Беларусі.

---

Падобнае зьявішча заўважываем мы і ва ўсей Польшчы, як наказываюць нам прыведзеныя вышэй рэзультаты выбараў з розных часьцін Польшчы. Рэзультаты выбараў паказываюць нам: 1) банкрот урадовых сьпіскаў, 2) катастрафальны ўпадак уплываў эндэцкіх і хадэцкіх груп, 3) магутны ўзрост радыкальных настрояў мае пры адначасовай напружанай барацьбе ўрадоўцаў (П.П.С.) з уплывамі Кам. Партыі і радыкальна сацыялістычных напрамкаў.

### Лодзь.

Ліста № 1, Нямецкая Сацыялістычная Партыя Працы—16.643 галасоў—7 мандатаў (дагэтуль 5).

Ліста № 2, П.П.С.—56.260 галасоў — 23 мандаты (дагэтуль 9).

**Ліста № 3, Хадэцкая—14.136 галасоў — 5 мандатаў (дагэтуль 10).**

Ліста № 4, Бунд — 14.000 галасоў — 5 мандатаў (дагэтуль 3).

**Ліста № 5, Камуністы—41.000 галасоў — ніводнага мандата з поваду ўняважненьня лісты.**

Ліста № 6, Поалей Сіон лявіца — 7.036 галасоў — 3 мандаты (дагэтуль 1).

**Ліста № 7, Н.П.Р. лявіца—13.144 галасоў— 5 манд. (дагэтуль 20).**

Ліста № 10, Блёк сацыялістычнай лявіцы (незалежныя сацыялісты і група „Wolności“) — 2.760 гал. — 1 манд.

Ліста № 11, НПР правіца—1.734 галас.— ніводнага мандата.

Ліста № 12, Хрысьціянскія дамаўласьнікі — 6.706 гал. — 2 манд.

Ліста № 15, Поалей Сіон правіца — 610 галасоў — ніводнага мандата.

Ліста № 17, Інваліды і былыя вайсковыя (лягер санатараў) — 2.848 гал. — 1 мандат.

Ліста № 18, Нямецкае Аб'яднаньне — 7.299 гал. — 3 манд.

Ліста № 20, Беспартыйныя Палякі (урадовы лягер) — 191 гал. — ніводнага манд.

Ліста № 21, Гітах-духт (лібэральныя Сіоністы) — 2.283 гал. — 1 манд. (дагэтуль 1).

Ліста № 22, Беспартыйныя рэлігійныя жыды — 4.679 гал. — 2 манд. (дагэтуль 2).

Ліста № 23, Жыды жыхары Лодзі — 1.300 гал. ніводнага манд.

Ліста № 24, Гаспадарчае аб'яднаньне (вялікія прамысловасьці і цэхі)—10.400 гал.— 4 мандаты.

**Ліста № 25, Санацыя — 2.627 гал.—1 ман.**

Ліста № 26, Жыдоўскі дэмакратычны блёк — 3.714 гал. — 2 манд.

**Ліста № 28, Польскі Гаспадарчы Камітэт (закансьпіраваная эндэцыя)—8.795 гал.—3 ман. (дагэтуль 14).**

Ліста № 29, Прававерныя жыды—11.364 галасоў — 4 мандаты (дагэтуль 4).

Ліста № 30, Сіоністы—11.087 галасоў — 4 манд. (дагэтуль 4).

Ліста № 31, Жыдоўскі гаспадарчы блёк— 1.800 гал. — ніводнага мандата.

### Каліш.

Лік выбаршчыкаў 27.005 асоб. Галасавала 21.230 асоб. Вынікі наступныя:

№ 1, Поалей Сіон лявіца — 1.083 гал.— 2 мандаты.

№ 2, П.П.С. — 2.005 гал. — 4 мандаты.

№ 4, Бунд — 973 гал. — 2 мандаты.

№ 5, Поалей Сіон правіца — 160 гал.— без мандату.

№ 7, Н.П.Р. правіца — 1.628 галасоў — 8 мандатаў.

№ 8, Жыдоўскія дэмакраты—454 гал. — без мандату.

№ 10, Незалежныя сацыялісты (група Дробнэра) — 1517 гал. — 3 манд.

№ 11, Жыдоўскія рамесьленьнікі — 962 гал. — 2 манд.

№ 12, Санацыя — 1.389 гал. — 2 манд.

№ 13, Правіца — 3.073 гал. — 6 манд.

№ 14, Польскі выбарны камітэт — 2.325 гал. — 4 манд.

№ 16, Жыдоўскі блёк — 2.756 галас. — 5 мандатаў.

№ 17, Жыдоўскі гаспадарчы блёк — 737 галасоў — 1 мандат.

### Кельцы.

П.П.С. — 4 мандаты.

Група Дробнэра — 2 манд.

Н.П.Р. правіца — 1 манд. (дагэтуль 6).

Камуністы — 1 манд.

Правіца — 11 манд.

Санацыя — 4 манд.

Жыдоўскія рамесьленьнікі — 1 мандат.

Жыдоўскі блёк — 5 манд.

Прававерныя жыды — 4 манд.

### Уладзімір-Валынскі.

У Уладзіміры Валынскім адбыліся паўторныя выбары. Папярэднія ўняважнены па дамаганьню правіцы.

Вось вынікі:

Хадэкі — 2 мандаты.

Эндэкі — 1 мандат.

Клюб Працы (урадовы) — 1 мандат.

П.П.С. — 2 манд.

Беспартыйныя (сьпісак санацыі)—2 ман.

Бунд — 1 манд.

Асымілятары — 1 мандат.

Сіоністы — 5 манд.

Прававерныя — 4 мандаты.

**Украінскія Сель.-Раб. — 3 манд.**

Расейскія манархісты — 1 мандат.

Як бачым, украінскія буржуазныя групы мандату ня маюць.

# КАРЭСПАНДЭНЦЫІ.

### Выбары ў гмінную раду.

(Жыдамлянская гм., Горадзенскага пав.).

З палёгкаю ў сэрцы ўздыхнуло ўсё сьвядомае сялянства нашае гміны, калі даведалася, што Горадзенскі стараста ў дзень 28-га чэрвеня распусьціў у сваім павеце ўсе гмінныя рады. Кажу ўздыхнула лёгка, бо цяжка дыхалася пры старой гміннай радзе, гледзячы на тое, якая вялькая несправядлівасьць і марнаніна народнага дабра вялася ў ёй. Цяпер, угледзіўшы, што лёс самаўраду апыніўся зноў у руках шырокіх мас працуючага люду, у кожнага сьвядомага селяніна мацней забілася сэрца, забурліла ў жылах кроў, і зьявілася надзея, што змучаныя, даведаўшыся, па чым фунт ліха, беларускія сярмяжнікі — згуртуюцца ў адзінае, вялікае, моцнае і возьмуць, па праву большасьці, гмінную раду ў свае рукі і гэтым папраўяць сваё гаротнае жыцьцё.

Так і сталася. Надзеі не абманулі. Сялянства нашае гміны, бадай, як адзін чалавек, пайшло за сваімі вясковымі павадырамі—людзьмі душой і сэрцам адданымі справе працуючага люду. Пайшло за голасам тых, хто бясстрашна заўсёды йшоў і йдзе наперад са сьцягам барацьбы за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленьне Беларускага люду. І толькі дзякуючы гэтаму мы дапялі свае мэты.

Да апошняй хвілі, стары войт — шляхціц Быльчыньскі ня верыў, што настаў канец яго панаваньню над намі. Ен думаў, што беларусы разабьюцца, як авечкі і ён ізноў лёгка прашмыгне ў войты. Як водзіцца, па яго старане стаяла і гмінная выбарная камісія, прэзасам якой быў тутэйшы абшарнік Залескі. Каб не дапусьціць беларускае большасьці ў гм. радзе, гмінная выбарная камісія, разьбіўшы гміну на абводы, у кожным абводзе паназначала ў абвадовую выбарную камісію людзей, якія любяць лізаць панам лапкі.

Пры выбарах дэлегатаў на гміннае сабраньне ў абводах, дзе разам з беларускай вёскай папала і шляхоцкая ваколіца, выбарная камісія паведаміла беларускую вёску аб сабраньні толькі за гадзіну перад яго пачаткам і то па энэргічным дамаганьні людзей, якія сачылі за ўсей справай. Гэтым шляхта з абшарнікам не дала магчымасьці беларускаму сялянству масова зьявіцца на сабраньне і ўсе мандаты на гміннае сабраньне, прыпадаючыя на такія абводы, хацелі ўзяць у свае рукі, бо своечасна паведамленая шляхта і асаднікі зьявіліся ўсе, колькі іх было.

Угледзіўшы, што на абвадовым сабраньні ў абводзе Талочкі — Завадцы—Запольле, зьявілася толькі маленькая жменя беларусаў, абшарнік Залеўскі разам з асаднікам Тадэўшам Карульскім — (рэдактар Нов. Дз. Крэс.) пачалі выбіраць дэлегатаў на гміннае сабраньне, большасьцю галасоў прысутных на сабраньні. Тады прысутныя беларусы энэргічна запратэставалі проці таго, што, як гміннай выбарнай камісіяй, так і абвадовай, ня былі сьцісла захаваны ўсе перадвыбарныя пастуляты і што гэта ёсьць ня што іншае, як манэўр, скіраваны ўсім сваім вастрыём у самае сэрца беларускае справы ў гміннай радзе. Дзеля гэтага зажадалі: 1) або адлажыць сабраньне і аб наступным своечасна паведаміць на роўні з шляхоцкай ваколіцай і беларускую вёску; 2) або мандаты на гміннае сабраньне, прыпадаючыя на гэты абвод, раздзяліць паміж вёсак прапарцыянальна лічбе выбаршчыкаў. Як ня круцілася шляхта, але мусіла згадзіцца на другую нашу прапазіцыю.

Дзякуючы энэргічнай працы сьвядомай часткі беларускага сялянства нашае гміны, сярод дэлегатаў на гміннае сабраньне аказалася большасьць беларуская. Беларусы атры-

малі ў гміннную раду 7 мандатаў, а шляхта з асаднікамі 5.

Здаецца добра, добра на густое рэшата прасявалі мы тых, каго выбіралі на гміннае сабраньне, каб не папала ніякага бруду, аднак не абышлося і бяз гэтага. Так двох дэлегатаў з вёскі Савалёўка прадалі свае сумленьне Шурпе за чарку гарэлкі і на гмінным сабраньні кінулі свае галасы за польска-асадніцкі сьпісак. Падобна зрабілі і двох дэлегатаў з вёскі Завадцаў: здрадзілі роднай справе, здрадзілі тым, што паверылі ім, як людзям сумленным. А яны за панскі ахлап, за абгрызеную костку са стала абшарніка Залеўскага не пашкадавалі свайго сумленьня, не пашкадавалі грамадзкага даверыя і грамадзкай справы сваіх братоў такіх самых гаротнікаў, як і яны самы.

Прозьвішчы здраднікаў вядомы аутэйшаму агулу. Усё, што ёсьць здаровае, сумленнае, ідэйнае з пагардай адвярнулася ад здраднікаў. Ходзяць цяпер яны, як атручаныя, апусьціўшы свае бессаромныя вочы ў зямлю.

Праз два тыдні па выбарах гміннай рады адлыліся выбары войта. Дзякуючы беларускай большасьці ў гміннай радзе, войтам і яго заступнікам сталі нашыя сяляне беларусы. Так на войта выбралі грамадзян. вёскі Плавы, Слізевіча здольнага, энэргічнага і сумленнага чалавека. На заступніка селяніна вёскі Жыдомля грам. Васіля Полудзеня.

Калі пачула шляхта, што войтам стаў ня шляхціц, а мужык-беларус, дык заварушыліся, як рой у вульлі: паляцелі да старосты паданьні, што нова-выбраны войт „грамадзіст“, „камуніст“ і г. д. У размовах паны выражалі ўжо пэўнасьць, што новы гмінны ўрад ня будзе зацьверджаны.

Аднак абманулі паноў іх лятуценьні: ня маючы за што прычапіцца да крыштальна-чыстых людзей, выбраных у новы гмінны ўрад—астатні ў поўным складзе быў зацьверджаны старастаю. Верым, што нячыстае паветра, напаўняўшае нашую гміну дагэтуль, цяпер згіне, як мара.

Есьць пэўным, што вернае роднай справе тутэйшае беларускае грамадзянства дазволіць мне гэтаю дарогай паднясьці беларускае дзякуй усім тым, хто пільна сачыў за выбарнай акцыяй і няўхільна працаваў і працуе на карысьць роднай справы.

**Мікалай Завацкі.**

### Да працы, браты!

(В. Вялікія Грынкі, Ваўкавыскі павет).

Як прыемна чытаць на старонках нашае газэты карэспандэнцыі з розных куткоў нашае шматпакутнае бацькаўшчыны аб тым, што вёска збудзілася ад сну, што сьмелымі крокамі ідзе да лепшае будучыні, пракладаючы сабе шлях разьвіцьцём свае роднае культуры. Закладаюцца бібліатэкі-чытальні, ладзяцца спэктаклі, вечарыны, даход з якіх ізноў такі ідзе на культурныя мэты. Адным словам, культ.-асьветная праца з каждым днём шпарка пашыраецца. Ды ня ўсюды. Есьць шмат вёсак, дзе яшчэ й дагэтуль пануе цемра і моладзь шчыра аддаецца п'янству. Да гэткіх вёсак сьмела можна залічыць і вёску Вялікія Грынкі. Хоць тут гурток Т-ва Белар. Школы існуе ўжо болей як 8 месяцаў, але ўсё-роўна як яго й няма. Многія сябры (не гаворачы ўжо аб тых, што не запісаны ў гуртку), ня дбаючы ні аб чым, вольны час праводзяць над гарэлкай і рознай брахнёй. Словам, цемра пануе. Час бяжыць, іншыя вёскі самаахвярна аддаюць усе свае сілы для бацькаўшчыны, а Грынкі сьпяць. Тое-ж самае можна сказаць аб Малых Грынках і Дабраволі. Нейкі сум і жаль агортвае душу, гледзячы, як марнуецца столькі маладых сілаў, якія пры добрай ахвоце маглі-б прынясьці шмат карысьці для бацькаўшчыны.

Браты! Няўжо-ж вы ня лічыце сябе беларусамі? Няўжо ў нашых жылах плыве іншая кроў, як у тых, што сьмела працуюць над адраджэньнем бацькаўшчыны. Не, хлапцы, мы ўсе, як адзін, павінны працаваць для свае роднае Беларусі, працаваць над разьвіцьцём свае роднае беларускае культуры. Браты! Кіньце п'янства і ўсялякую распусту! Няхай кожны з вас падкіне па палену ў тое вялізарнае полымя роднае культуры, якое ахапіла ўсю старонку і з кожным днём разгараецца ўсё больш і больш. Толькі тады мы зможам называцца праўдзівымі сынамі Беларусі, калі ўсе, як адзін, станем шчыра працаваць для яе.

Дык да працы браты! **Недалёкі.**

### Культурная праца на вёсцы.

У нядзелю, 2 кастрычніка, драматычнай сэкцыяй Т-ва Бел. Школы в. Яруціч быў пастаўлены спэктакль на вёсцы Урагі; ігралі п'ескі: „Заручыны Паўлінкі“, „Суд“ і „У аптэце“; нашыя маладыя артысты выпаўнялі свае ролі вельмі добра. Ня гледзячы на тое, што дазвол на пастаноўку спэктаклю атрыманы быў позна, то не маглі абвясьціць па вёсках дзень і мейсца спэктаклю. Праўда, глядзельнікаў сабралася ня вельмі многа, але ў кожнага была на сэрцы радасна, кожны, ідучы да хаты, вёў разгавор толькі пра спэктакль і расказвалі адзін аднаму, як было і што бачылі. Ня гледзячы на тое, што дазвол быў дадзены ў апошні дзень перад пастаноўкай спэктакля і не падгатоўлена была сцэна, сябры Т-ва Беларуск. Школы в. Урач сьмела і дружна адбудавалі сцэну, на што не шкадавалі дарагога часу сну.

Шчыра дзякуем Вам, Урачане, дарагія барацьбіты культурнае працы на поле прасьветы. Няхай будзе наш спэктакль прыкладам Вам і змагайцеся з цемрай.

**М. Якуцэня.**

### Барацьба за родную школу.

(В. Жарабковічы, Баранавіцкага пав.).

Сьледам за другімі вёскамі і мы, жарабкоўцы, у мінулым годзе падалі Школьнаму Інспэктару дэкларацыі аб ператварэньні існуючай польскай школы на беларускую. Што праўда, дзякуючы слабай інтэнсыўнасьці сяброў нашага гуртка Т-ва Бел. Школы, ня ўсе бацькі дзяцей у школьным веку, склалі дэкларацыі. Пасьля атрыманьня дэкларацыяў Інспэктар павёў сільную палітыку па ўсіх фронтах, каб не дапусьціць да гэтага. Жыхаром сумежнае вёскі Гулічы, дзе дагэтуль ня было школы, было запрапанавана, каб падалі дэкларацыі на польскую школу, а тыя, дзякуючы сваей цемнаце, пакорна паслухалі „бацькаўскае“ рады.

Ганьба вам, Гулічане! Гэтым чынам вы самі падпісалі прыгавар калецтву душы сваіх дзяцей, адказнасьць за гэта падае на вас. Праўда, вінавата тут вашая цемната, нясьведамасьць, дык будзецеся-ж зо сну, асьведамляйцеся, выпісвайце беларускія газэты і чытайце іх! Да Гулічан прылучыліся асаднікі, якія таксама жадалі польскае школы. У рэзультаце ўсяго Школьны Інсп. нядаўна паведаміў нас праз гміну, што ў гэтым годзе ў школе будзе ўведзена, як прадмет, беларуская мова.

Найбліжэйшы час пакажа, ці гэтая „шчодрая ласка“ будзе рэальнаю, бо што гэта робіцца больш на паперы і для „замазаньня“ камусь вачэй, то факт—вось прыклад: вёска Рачканы падала ў 1925 г. дэкларацыі, пасьля чаго ўвялі (але, як, спытайцеся рачканцаў) беларускую мову, як прадмет. Але хто-ж яе выкладае? Той, хто ня ведае — вучыцель з... Галіччыны?! **Дэклярант.**

### В. Комін, Слонімшчына.

23-га верасьня г. г. а гадз. 16 мін. 30, абшарнік Ольгерд Сьлізень з маёнтку Нова-Дзевяткавічы, на дарозе з Міжэвіч да Нова-Дзевяткавіч, у 5-ці вёрстах ад маёнтку, напаў на грамадзяніна Рамана Крата, які вёз у Дзевяткавічы пошту і пачаў біць кіем па галаве і пагражаць — застрэлю. Невядома чым-бы гэта скончылася-б, каб нявінны селянін ня шукаў ратунку, хаваючыся за каня пад аглоблі і ня прысутнасьць пры гэтым сьведкі А. Давіддзона. Прычына нібы тая, што гэтаму пану Сьлізьню доўга прышлося чакаць на абоі выклейваць памешканьне, якія мелі прыйсьці з гэтаю поштаю, ды несьцярпеўшы паехаў паганяць фурмана.

Дачакаўшы свайго „шляхэтнага“ чыну, абшарнік Сьлізень важна пад'ехаў пад пошту, а за ім з разьбітай галавой і з акрываўленым тварам і з плямамі сьвежай крыві на шапцы і кафтане пад'ехаў з поштай і Р. Крот. Сяляне, што чакалі за пісьмамі і газэтамі, убачыўшы пабітага, зьвярнуліся з запытаньнямі, што з ім сталася, які і расказаў аб усім здарэньні. Радзілі пацярпеўшаму зьвярнуцца ў Слонім за абдукцыяй лякарскай, але селяніну грош прыходзіць крывава, дык дзе там... Справа пашла ў суд...

Цікава, каб гэтак напаў селянін на абшарніка, пакуль справа дый сьледзтва, ці не сядзеў-бы за кратамі, як бандыт ці камуніст?

**А. Лашко.**

## Да ведама усіх дэклярантаў, склаўшых у 1926 г. дэклярацыі на урадовыя беларускія школы.

Як толькі будзе пададзена афіцыяльнае паведамленьне школьнага Куратара (ў гміне) аб адмове адчыніць урадовую беларускую школу, дэкляранты, якія складалі ў 1926 г. дэклярацыі на адчыненьне ўрадовай беларускай школы, мусяць зараз-жа, не пазьней як ў працягу 14 дзён ад дня паведамленьня, зложыць жалабу Міністру Асьветы ў Варшаву, папольску, паводле прыкладзенай формы, а ў Галоўную Управу пераслаць копію гэтае жалабы. Жалаба да Міністра мусіць быць падпісана дэклярантамі. Подпісь сцьвярджаць ня трэба.

**Do Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

Obywatele wsi . . . . gminy . . . . powiatu . . . .

Z A Ż A L E N I E.

Korzystając z prawa, przysługującego nam na podstawie § 12 Rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7.I-1925 r. do Ustawy Językowej Szkolnej z dnia 31.VII-1924 r. niniejszym zanosimy Panu Ministrowi zażalenie co do decyzji p. Kuratora Okręgu Szkolnego . . . . . . . . . od dnia . . . . . . . . Nr . . . . w sprawie języka nauczania we wsi . . . . . . . . . . gminy . . . . . . . . . pow. . . . . . . . . .
Według ogłoszenia, po badaniu p. Inspektora Szkolnego powiatu . . . . . . złożonych w swoim czasie deklaracji szkolnych na . . . . dzieci, uznano za ważne deklaracji na . . . . dzieci, resztę unieważniono, jakoby z tego powodu (указаць, на які лік дзяцей Куратар уняважніў дэклярацый і прычыны ўняважненьня). Unieważnienie to liczymy za nieprawne (указаць прычыны, дзеля якіх лічыце ўневажненьне незаконным).

Na podstawie powyższego prosimy Pana Ministra otworzyć szkołę rządową w bieżącym roku szkolnym we wsi . . . . . . . . gminy . . . . . . . . powiatu . . . . . . . . . z językiem wykładowym ojczystym — białoruskim.

Dnia.............................. 1927 r. (Подпісы).

# З Таварыства Беларускае Школы.

### Грамадзяне!

Доўгія і ўпорлівыя дамаганьні беларускай урадовай школы далі той вынік, што ўлада нарэшце гдзе-ня-гдзе змушана была сёлета адчыняць іх. Мала іх у гэтым годзе адчынена, і яшчэ шмат трэба пакласьць высілкаў, каб гэтыя школы былі запраўды чыста беларускімі школамі. Але пачатак зроблены. Самы факт адчыненьня беларускай урадовай школы павінен удыхнуць у нашае грамадзянства новыя сілы і веру, што дружнае і настойчывае выяўленьне волі народу перамагае ўсе тыя перашкоды, якія стаўляюцца яму на дарозе да роднай школы. Няхай нікога ня пужаюць гэтыя труднасьці, якія сустракаюцца пры дамаганьні роднай школы, бо іх усё-ж такі можна перамагчы!

Дык жа, грамадзяне, усе, як адзін, бацькі, маткі і апякуны, **вазьмецеся сёлета за сладаньне дэклярацый Школьным Інспэктарам.** Няхай усе на уласныя вочы пераканаюцца, што беларусы сьвядомыя, што яны жадаюць вучыць сваіх дзяцей у роднай мове і што ніякая сіла іх ня зможа прымусіць адмовіцца ад сваей школы. Няхай ніхто ня слухае нашых ворагаў, якія рознымі спосабамі стараюцца запужаць ці адгаварыць выпаўняць свой сьвяты грамадзкі абавязак — складаць дэклярацыі на ўрадовыя беларускія школы.

Баяцца нам няма чаго, бо мы змагаемся за сваю школу на падставе закону, які прайшоў праз Сойм, а адмаўляцца ад сваей школы мы ніколі ня станем.

Грамадзяне, напружыце сёлета свае сілы — яшчэ больш, чым летась, — зараз-жа складайце дэклярацыі школьным інспэктарам, точна прытрымоўваючыся інструкцыі, якая выясьняе закон аб адчыненьні ўрадовых беларускіх школ. Подпісы бацькоў на дэклярацыях павінны сцьвярджаць войты бясплатна, дэклярацыі з заявай павінны быць пад расьпіску або заказным пісьмом здадзены Школьнаму Інспэктару не пазьней 31 сьнежня 1927 г.

Памятайце, грамадзяне, што толькі такі парадак дамаганьня дае права на беларускую ўрадовую школу.

За парадамі зварачвацца да Галоўнай Управы Т-ва Бел. Школы (Вільня, вул. Сьв.-Ганны 2—3).

Няхай ніхто не пакладае рук у пачатай справе здабываньня роднай школы і не чакае. Час ідзе. Мы будзем змагацца за родную школу. Мы мусім дабіцца-ж і даб'емся!

**Галоўная Управа**
**Т-ва Белар. Школы.**

### Да ведама ўсіх грамадзян, якія маюць скарбонкі „Грош у дзень на родную школу“ для збору ахвяр на карысьць Т-ва Беларускае Школы.

Галоўная Управа просіць усіх грамадзян, маючых скарбонкі „Грош у дзень на родную школу“, пераслаць гэтыя скарбонкі з ахвярамі ў Галоўную Управу Т-ва Беларускае Школы (Вільня, вул. Сьв.-Ганны 2 — 3) у працягу гэтага месяца кастрычніка (октябра). На пачатку лістапада будзе створана пры Галоўнай Управе Камісія, якая прыйме грошы, а скарбонкі, ізноў апячатаўшы, разашле грамадзянам, якія раней мелі іх. Дзеля гэтага грамадзяне, надсылаючыя скарбонкі ў Галоўную Управу, павінны точна ўказаць свой адрэс і згоду ізноў узяць скарбонку для збору ахвяр. Скарбонкі можна перасылаць па пошце, а калі ёсьць магчымасьць, то праз каго-небудзь, але браць тады расьпіску ад таго, каму даручана скарбонка.

**Галоўная Управа.**

### Арганізацыя Беластоцкай Акружн. Управы.

Галоўная Управа паслала паперу да Беластоцкага старасты па дазвол на зьезд сяброў Т-ва Бел. Школы Беластоцкага павету на 23 кастрычніка 1927 г. у Беластоку ў доме № 3 пры вуліцы Сьвятога Роха.

Парадак дня:

1) Справаздача аб працы Галоўнай Управы Т-ва.

2) Выбары Акружнае Управы на Беластоцкі павет.

3) Арганізацыя Народнага Дому і бібліатэкі-чытальні

4) Сяброўскія складкі.

**Галоўная Управа Т-ва Бел. Школы.**

## Памажэце школьнікам!

Матарыяльны стан нашых гімназіяў (Віленскае, Радашкаўскае, Клецкае і Навагрудзкае) заўсёды быў вельмі цяжкі. Утрымліваліся яны ахвярнасьцяй нашага вучыцельства, соймавага прадстаўніцтва і наагул усяго беларускага грамадзянства. Штогоднае павялічэньне ліку вучняў, якія набіраюцца пераважна з вясковае беднаты, выклікала патрэбу новых сродкаў на іх утрыманьне. Узрост-жа дарагоўлі ставіў і ў сучасны мамэнт ставіць гімназіі—з за нястачы матарыяльных сродкаў—перад небясьпекай выдаленьня часткі вучняў са школы або зачыненьня існуючых пры гімназіях інтэрнатаў. Такое становішча прымушае Галоўную Управу Т-ва Бел. Школы зьвярнуцца да ўсяго беларускага грамадзянства з заклікам падтрымаць сваімі ахвярамі родныя гімназіі, гэтыя адзіныя ў нас вогнішчы культуры. Новы школьны год, ня гледзячы на ўсе перашкоды з боку ўлады адносна да пэдагагічнага пэрсаналу, пачаўся ўсюды нармальнай, напружаннай працай, пры перапоўненых клясах, амаль ня выключна з вясковай моладзі. Ня дайце спыніцца гэтай працы!

Помач пажадана арганізаваная. Ахвяры зьбірайце ў гуртках, паветовых аддзелах, акружных Управах Т-ва Бел. Школы. Ладзьце вечарыны, спэктаклі, заснуўвайце стыпэндыі пры Акружных Управах на карысьць незаможных вучняў. Зьбірайце збожжам, грашыма.

Усе ахвяры накіроўвайце на імя Галоўнае Управы Т-ва Бел. Школы (Вільня, вул. Сьв. Анны № 2).

**Галоўная Управа Т-ва Бел. Школы.**





Рэдактар-Выдавец: Т. Ліхач.

Друкарня Я. Левіна, Вільня, Нямецкая 22.